

Political Preferences
Preferencje polityczne

10/2015

Redakcja naukowa:

Robert Alberski

Zbigniew Widera

Katowice 2015

Rada Naukowa:

prof. dr hab. Roman Bäcker (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska),
prof. dr hab. Tadeusz Godlewski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
Polska), prof. dr hab. Iwona Jakubowska-Branicka (Uniwersytet Warszawski, Polska),
prof. dr hab. Slavomir Magál (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja),
prof. dr hab. Jozef Matúš (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja),
prof. dr hab. Libor Pavera (Wyższa Szkoła Handlowa, Praga, Czechy), prof. dr hab.
Dana Petranová (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab.
Olga Prokopenko (Sumski Uniwersytet Narodowy, Ukraina), prof. dr hab. Teresa Sasińska-Klas
(Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Polska), prof. dr hab. Jerzy Sielski (Uniwersytet
Szczeciński, Polska), dr Marcjanna Augustyn (Uniwersytet w Hull, Anglia), prof. Jana Galera
Matúšová (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja).

Kolegium redakcyjne:

dr hab. Agnieszka Turska-Kawa (redaktor naczelna)
mgr Maciej Marmola (sekretarz)
dr hab. Robert Alberski (redaktor tematyczny: systemy i zachowania wyborcze)
dr hab. Danuta Plecka, prof. UMK (redaktor tematyczny: identyfikacje polityczne)
dr hab. Łukasz Tomczak (redaktor tematyczny: partie polityczne)
dr hab. Zbigniew Widera, prof. UE (redaktor tematyczny: marketing polityczny)
dr hab. Waldemar Wojtasik (redaktor tematyczny: systemy partyjne)
mgr Przemysław Grzonka (redaktor statystyczny)

Projekt okładki: Jarosław Wichura

Wersja pierwotna czasopisma: papierowa.

Recenzenci:

dr hab. Agnieszka Kasińska-Metryka, prof. UJK w Kielcach (Uniwersytet im. Jana
Kochanowskiego w Kielcach), dr hab. Maciej Drzonek (Uniwersytet Szczeciński), dr hab.
Jacek Surzyn (Uniwersytet Śląski w Katowicach), prof. dr hab. Hana Pravdová (Uniwersytet
św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Ľudmila Čábyová (Uniwersytet
św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), dr hab. Juliána Mináriková (Uniwersytet św.
Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja).

© Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacja Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2015

Wydawcą czasopisma jest Instytut Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu
Śląskiego oraz Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacja Uniwersytetu
Śląskiego.

Patronat nad projektem sprawują Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych oraz Towarzystwo
Inicjatyw Naukowych.

ISSN: 2083-327X

Druk: REMAR, www.remar-sosnowiec.pl, e-mail: wydawnictwo@remar-sosnowiec.pl

---

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Waldemar Wojtasik (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Polski wyborca w perspektywie modelu głosowania retrospektywnego.....	9
Łukasz Tomczak (Uniwersytet Szczeciński, Polska) Wyborcy polskich partii politycznych wobec problemu rozwarstwienia społecznego.....	23
Agnieszka Turska-Kawa (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Czynnik gospodarczy jako predyktor zachowań wyborczych.....	37
Karolina Tybuchowska-Hartlińska (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska) Partycypacja polityczna w Polsce.....	51
Robert Alberski (Uniwersytet Wrocławski, Polska) Danuta Plecka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska) Obywatelskie kompetencje polityczne a wybrane motywy podejmowania decyzji wyborczych	71
Magdalena Musiał-Karg (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska) Głosowanie elektroniczne jako alternatywna metoda uczestniczenia w wyborach - opinie Polaków.....	87
Maciej Marmola (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Społeczne postrzeganie instytucji <i>recall</i> i weta ludowego w warunkach polskich.....	109
Agnieszka Łukasik-Turecka (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska) Poparcie kandydata przez lidera partii a decyzje wyborców. Badania elektoratu	121

Agata Olszanecka-Marmola (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Reklama negatywna i wizerunkowa w odbiorze polskiego elektoratu.....	133
Tomasz Olczyk (Uniwersytet Warszawski, Polska) Siła celebrytów w kampanii wyborczej	147
Janina Kowalik (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Polska) Demokracja lokalna a idea ograniczenia liczby kadencji wójtów (burmistrzów, prezydentów miast).....	159
Dominik Szczepański (Uniwersytet Rzeszowski, Polska) Wybór opcji czy osoby? Determinanty zachowań wyborczych mieszkańców województwa podkarpackiego w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2014 r. w świetle badań empirycznych	177
Summaries.....	195

CONTENTS

Introduction.....	7
Waldemar Wojtasik (University of Silesia in Katowice, Poland) Polish voter in the perspective of retrospective voting model.....	9
Łukasz Tomczak (Szczecin University, Poland) Polish political parties voters and social stratification problem.....	23
Agnieszka Turska-Kawa (University of Silesia in Katowice, Poland) Economic factor as a predictor of voting behaviour.....	37
Karolina Tybuchowska-Hartlińska (University of Warmia and Mazury in Olsztyn, Poland) Political participation in Poland.....	51
Robert Alberski (University of Wrocław, Poland) Danuta Plecka (Nicolaus Copernicus University in Toruń, Poland) Civil political competency and chosen reasons when taking electoral decisions.....	71
Magdalena Musiał-Karg (Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland) Electronic voting as an alternative method of participation in the elections – opinions of Poles.....	87
Maciej Marmola (University of Silesia in Katowice, Poland) The social reception of recall and people’s veto among Polish electorate ...	109
Agnieszka Łukasik-Turecka (The John Paul II Catholic University of Lublin, Poland) Support the candidate by the party leader and the decisions of voters. Electoral study	121

Agata Olszanecka-Marmola (University of Silesia in Katowice, Poland)	
Negative and visual advertising in the reception of Polish electorate	133
Tomasz Olczyk (Warsaw University, Poland)	
The strength of celebrities in the election campaign	147
Janina Kowalik (The Jan Kochanowski University in Kielce, Poland)	
Local democracy and the idea of term limits voits (mayors).....	159
Dominik Szczepański (University of Rzeszów, Poland)	
Selecting the person? Determinants of voting behavior inhabitants of the Subcarpathian Voivodeship in elections to the European Parliament in 2014. in the light of empirical research	177
Summaries.....	195

WSTĘP

Oddajemy do rąk Czytelników kolejny tom czasopisma „Political Preferences”. Zawiera on artykuły, które powstały na podstawie badań przeprowadzonych na reprezentatywnej próbie dorosłych Polaków (n=930) po wyborach samorządowych w 2014 roku. Ich wyniki zostały szerzej przedstawione na dwóch panelach pod wspólnym tytułem „Zachowania wyborcze w świetle badań empirycznych”, zorganizowanych w ramach III Kongresu Politologii w Krakowie we wrześniu 2015 roku.

Prezentowany tom składa się z dwunastu artykułów. **Waldemar Wojtasik** interpretuje zachowania polskich wyborców w perspektywie modelu głosowania retrospektywnego. Dochodzi przy tym do wniosku, że motywacje retrospektywne wyborców zaczynają odgrywać coraz istotniejszą rolę, a to z kolei „zbliża zachowania wyborcze w Polsce do mechanizmów obserwowanych w demokracjach skonsolidowanych”. **Łukasz Tomczak** omawia stosunek polskich wyborców do problemu rozwarstwienia społecznego. Jak wynika z uzyskanych danych, stosunek do kwestii zróżnicowania dochodów nie różnił w wyraźny sposób wyborców polskich partii politycznych w okresie wyborów do Parlamentu Europejskiego i w wyborach samorządowych w 2014 roku. **Agnieszka Turska-Kawa** analizuje wpływ paradygmatu ekonomicznego na zachowania wyborcze Polaków. **Karolina Tybuchowska-Hartlińska** podejmuje problem partycypacji politycznej w Polsce w kontekście takich działań, jak podpisywanie petycji, udział w demonstracjach i inicjatywach lokalnych, członkostwa w partiach politycznych, związkach zawodowych i organizacjach pozarządowych. **Robert Alberski** i **Danuta Plecka** zastanawiają się nad wpływem obywatelskich kompetencji politycznych na motywy podejmowania decyzji wyborczych. **Magdalena Musiał-Karg** analizuje opinie Polaków dotyczące możliwości wprowadzenia głosowania elektronicznego oraz chęci skorzystania z takiej formy głosowania. Jak wynika z badań, nadal większość polskich wyborców preferuje tradycyjne techniki głosowania, rośnie jednak grupa zainteresowanych nowymi technikami oddawania

---

głosu w wyborach. **Maciej Marmola** przedstawia stosunek respondentów do wybranych instytucji demokracji bezpośredniej – *recall* i weta ludowego. **Agnieszka Łukasik-Turecka** rozważa, jaki wpływ na decyzje wyborców ma poparcie udzielone kandydatowi przez lidera partii. **Agata Olszanecka-Marmola** bada odbiór reklamy negatywnej i reklamy wizerunkowej przez polskich wyborców, dochodząc do wniosku, że większość wyborców jest przeciwna zwłaszcza wykorzystywaniu w reklamach elementów negatywnych. **Tomasz Olczyk** podejmuje problem roli celebrytów w kampanii wyborczej. Jak wynika z badań, znaczny odsetek respondentów wyżej ocenia wyborcze szanse celebrytów w porównaniu z pozostałymi kandydatami. Wysoko oceniana jest także siła poparcia, jakiego celebryci udzielają osobom startującym w wyborach. **Janina Kowalik** podejmuje problem ograniczenia liczby kadencji wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, analizując zarówno argumenty zwolenników i przeciwników wprowadzenia ograniczeń w tym zakresie, jak poglądy opinii publicznej w tej sprawie. **Dominik Szczepański** zajął się natomiast determinantami zachowań wyborczych mieszkańców województwa podkarpackiego.

Powstanie tego tomu nie byłoby możliwe bez pomocy wielu naszych współpracowników uczestniczących w badaniach empirycznych. Pragniemy podziękować wszystkim osobom odpowiedzialnym za przeprowadzenie badań w poszczególnych województwach. Bezcennego wsparcia w kwestiach metodologicznych i przy statystycznym opracowaniu danych udzielili nam dr hab. Agnieszka Turska-Kawa i dr hab. Waldemar Wojtasik. Za pomoc w koordynacji badań dziękujemy dr Katarzynie Kobielskiej i dr Joannie Koziarskiej z Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, a także doktorantom z tego Instytutu, którzy pomogli nam w żmudnym i czasochłonnym procesie kodowania danych: mgr Mateuszowi Harzowskiemu, mgr Kamilowi Plucie i mgr Bartoszowi Wujcowi.

Redaktorzy tomu mają nadzieję, że zawarte w kolejnym numerze naszego pisma artykuły spotkają się z zainteresowaniem Czytelników i będą inspiracją do prowadzenia kolejnych edycji badań.

Robert Alberski
Zbigniew Widera